

Брюксел, 31 октомври 2023 г.
(OR. en)

14531/23

LIMITE

EDUC 396
DIGIT 232
JEUN 243
EMPL 504
SOC 710

Междуетноститутуционално досие:
2023/0099(NLE)

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Предложение за препоръка на Съвета относно основните фактори, способстващи успешното цифрово образование и обучение - Приемане

1. Комитетът по образование разглежда горепосоченото предложение за препоръка на Съвета на няколко от своите заседания. По текста вече има съгласие от всички делегации.
2. Комитетът на постоянните представители се приканва да потвърди постигнатото от делегациите съгласие по приложения текст и да го представи на Съвета за приемане и последващо публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*.

**Предложение за
Препоръка на Съвета**

относно основните фактори, способстващи успешното цифрово образование и обучение

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 165 и 166 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, ЧЕ:

1. В заключенията на Европейския съвет от 9 февруари 2023 г.¹ се изтъква необходимостта от по-решителни и по-амбициозни действия за допълнително развиване на уменията, необходими за екологичния и цифровия преход, чрез обучение, образование, повишаване на квалификацията и преквалификация в отговор на предизвикателствата, произтичащи от недостига на работна ръка и трансформирането на работни места, включително в контекста на демографските предизвикателства.

¹ EUCO 1/23.

2. Образованието и обучението са от ключово значение за една по-сплотена, равноправна, приобщаваща, цифрова, устойчива, конкурентоспособна, иновативна, екологосъобразна и издръжлива Европа, както и за личностното развитие, благополучието и способността на гражданите да се адаптират към променящия се пазар на труда и да постигат резултати в него, както и да участват в активно и отговорно гражданство. В този контекст с Резолюцията на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.)² се насърчава европейското сътрудничество с цел по-нататъшно подпомагане на развитието на системите за образование и обучение в държавите членки. С тези системи се цели да се осигурява лична, социална и професионална реализация на всички граждани, като същевременно се насърчава реализирането на демократичните ценности, равенството, социалното сближаване, активното гражданско участие и межкултурния диалог, както и на устойчивия икономически просперитет, екологичния и цифровия преход и пригодността за заетост.
3. Пандемията от COVID-19 разкри, че е необходимо подобряване на цифровата подготвеност на системите за образование и обучение по отношение на постигането на устойчивост, справедливост, равенство, качество, приобщаване, достъпност и сигурност. Бързо настъпващата технологична промяна изисква цифрова трансформация, ориентирана към човека, и системи за образование и обучение, подходящи за цифровата ера. С цел да се справи с тези предизвикателства, Комисията прие Плана за действие в областта на цифровото образование за 2021—2027 г.³ Планът за действие е насочен към преодоляване на цифровото разделение и неравнопоставеността в образованието и обучението. В него се подчертава ролята на потенциала на технологиите за улесняване на разработването на по-достъпно, по-безопасно, по-гъвкаво, по-точно персонализирано и по-силно ориентирано към учещия преподаване и учене.

² ОВ С 66, 26.2.2021 г., стр. 1.

³ COM(2020) 624 final.

4. В първия стратегически приоритет на Плана за действие — насърчаване на развитието на високоефективна екосистема за цифрово образование — се подчертава необходимостта от съгласувано и трайно укрепване на цифровия капацитет и на устойчивостта на системите за образование и обучение. За тази цел в Плана за действие бяха определени способстващи фактори, като например съответната инфраструктура, свързаност и цифров капацитет, които бяха допълнени в Заключенията на Съвета относно цифровото образование в европейските общества на знанието⁴.
5. За ефективното прилагане на тези способстващи фактори са необходими действия, които да надхвърлят рамките на министерствата на образованието и обучението. Във връзка с това през 2022 г. Комисията проведе структуриран диалог с държавите членки относно цифровото образование и цифровите умения. След дебата на министрите, проведен по време на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт през ноември 2021 г., и отчитайки необходимостта от подход, който обхваща всички нива на управление, държавите членки определиха свои представители в групата на високо равнище от национални координатори с мандат да представляват съответните отдели в своите държави, отговарящи за различни аспекти на цифровото образование, цифровото обучение и цифровите умения (включително за образованието, труда, цифровите технологии, културата, промишлеността и финансите). Резултатите от структурирания диалог⁵ откриха редица общи предизвикателства, с които държавите членки се сблъскват при цифровата трансформация на системите си за образование и обучение, което показва необходимостта от обмен на най-добри практики на равнището на Съюза.

⁴ OJ C 415, 1.12.2020 г., стр. 22.

⁵ Приложение 3 към работен документ на службите на Комисията SWD(2023) 205 final.

6. В първия принцип на Европейския стълб на социалните права⁶ се посочва, че „всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда. Правото на образование, предвидено и защитено в Хартата на основните права на Европейския съюз, следва да бъде гарантирано по всяко време. Също така в Препоръката на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата⁷ държавите членки се приканват да гарантират ефективен и безплатен достъп до образование и училищни дейности за децата в нужда, а именно за децата, изложени на риск от бедност и социално изключване.
7. В Европейската програма за умения⁸ се определят действията, които да помогнат на отделните лица и на предприятията да развият повече и по-добри умения и да ги оползотворяват, като се укрепва устойчивата конкурентоспособност и се изгражда устойчивост за реагиране при кризи въз основа на поуците, извлечени по време на пандемията от COVID-19. Резолюцията на Съвета относно нова европейска програма за учене за възрастни за периода 2021 – 2030 г.⁹ включва акцент върху възможностите за формално, неформално и информално учене за възрастни в перспектива за учене през целия живот.

⁶ ОВ С 428, 13.12.2017 г., стр. 10.

⁷ Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата (ОВ L 223, 22.6.2021 г., стр. 14).

⁸ COM(2020) 274 final.

⁹ ОВ С 504, 14.12.2021 г., стр. 9.

8. Всеки европейски гражданин следва да има достъп до цифрово образование, което му дава възможност да развие знанията, уменията и компетентностите, необходими за активното участие в съвременните общества, в които цифровите технологии навлизат все повече. В политическата програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г.¹⁰ се предлага план за постигане на приобщаваща, ориентирана към човека цифрова трансформация на обществото и икономиката на ЕС до 2030 г. Това включва създаването на рамка за управление и докладване съвместно с държавите членки за постигане на съответните цели на равнището на Съюза по отношение на цифровото десетилетие, като например изграждане на универсална свързаност (гигабитов широколентов достъп за всички и 5G навсякъде, дори в селските и отдалечените райони). С тези инициативи се цели да се преодолее съществуващото цифрово разделение по отношение на свързаността и уменията чрез насърчаване на действия и въвеждане на необходимите мерки за смекчаване. Във връзка с това в Европейската декларация от 2022 г. относно цифровите права и принципи за цифровото десетилетие¹¹ се подчертава необходимостта от популяризиране и подкрепа на усилията за осигуряване на всички институции за образование и обучение с цифрова свързаност, инфраструктура и пособия.

¹⁰ Решение (ЕС) 2022/2481 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за създаване на политическа програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г. (ОВ L 323, 19.12.2022 г., стр. 4).

¹¹ ОВ C 23, 23.1.2023 г., стр. 1.

9. В тези инициативи се подчертава, че успешното цифрово образование означава създаване на повече и по-добри възможности за учене и преподаване за всички в цифровата ера. През последните няколко години цифровите решения допринесоха за по-голяма достъпност на системите за образование и обучение в Съюза. Цифровите ресурси имат потенциала да преодоляват географските разделения. Цифровите общи ресурси¹² могат по-специално да носят значителни ползи, като например стратегическа автономност, намалени разходи и повишена прозрачност. В един бързо развиващ се свят обаче е жизненоважно да се подобряват непрекъснато ефективността и ефикасността на образованието и обучението и да се подпомага използването на нови подходи в преподаването и ученето, включително чрез съществуващите и нововъзникващите цифрови решения. Освен това е от жизненоважно значение учащите се да разбират функционирането на основните технологии и да развиват умения и компетентности за творческо, безопасно, етично и отговорно използване на цифровите технологии.
10. В Заключениета на Съвета относно цифровото образование в европейските общества на знанието¹³ се подчертава, че широкото разпространение на цифровите технологии и достъпът до интернет създават нови възможности за висококачествено и приобщаващо образование и обучение в Европа. Цифровото образование, като неразделна част от висококачественото и приобщаващо образование и обучение, може да допълни присъственото преподаване и да допринесе за повишаването на достъпността на образователното съдържание и педагогическите методи, за социалното приобщаване и за ефективното придобиване на компетентности, като насърчава успеха в образованието за всички.

¹² „Цифрови общи ресурси“ е развиващо се понятие, което в общи линии може да бъде определено като неконкурентни и неизключителни цифрови ресурси, характеризиращи се със споделено производство, поддръжка и управление. Те включват, наред с другото, софтуер с отворен код, отворени данни, отворени стандарти, отворени библиотеки с ИИ и отворено съдържание.

¹³ ОВ С 415, 1.12.2020 г., стр. 22.

11. В същото време в средите на учещите бързо навлизат нови и нововъзникващи технологии, като например изкуствения интелект (ИИ), което носи потенциални възможности, но и рискове, като например киберзаплахите. Ето защо е от решаващо значение да се окаже подкрепа на институциите за образование и обучение и на институциите за неформално учене, както и на учителите, обучителите и друг персонал в областта на образованието, с цел да придобият по-добро разбиране за този вид инструменти и за начините за тяхното уверено и безопасно използване в полза на преподаването и ученето. Това включва и осведоменост за последиците, които съответното законодателство на Съюза в областта на цифровите технологии, като например предстоящия Законодателен акт за изкуствения интелект¹⁴ и Законодателния акт за цифровите услуги¹⁵, както и инициативи като Европейската стратегия за данните¹⁶, могат да имат върху практиките на преподаване и учене. Същевременно Планът за действие на Комисията в областта на цифровото образование ще повиши осведомеността на хората, особено на децата и младите хора, както и на организациите – по-специално МСП, относно киберсигурността. Образованието, обучението и повишаването на информираността не само ще спомогнат за предпазването от киберзаплахи, но и ще допринесат за развитието и разнообразяването на работната сила в областта на киберсигурността, чрез което ще допълнят усилията на инициативата „Академията на ЕС за киберумения“.
12. В перспективата на целия живот използването на цифрови технологии за подобряване на достъпността и качеството на преподаването и ученето е от съществено значение за всички степени и видове образование и обучение, като се започне от образованието и грижите в ранна детска възраст, мине се през началното и средното образование и се стигне до професионалното образование и обучение, висшето образование и ученето за възрастни.

¹⁴ COM(2021) 206 final.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1).

¹⁶ COM(2020) 66 final.

13. В редица препоръки на Съвета се подчертава значението на всички равнища и видове образование и обучение за възстановяването и справедливия преход към цифрова и екологична икономика. Във връзка с това в Препоръката на Съвета относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост¹⁷ се предлага модернизирана визия на политиката на Съюза за ПОО, включително неговата цифровизация и използването на смесено обучение, а в Препоръката на Съвета относно изграждането на мостове за ефективно европейско сътрудничество в областта на висшето образование¹⁸ се признава, че силните и взаимосвързани висши училища са важен инструмент за справяне с предизвикателствата, свързани с екологичния и цифровия преход.
14. Освен това с Препоръката на Съвета относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните¹⁹, се цели да се предоставят на нискоквалифицираните възрастни гъвкави възможности за усъвършенстване на основните и допълнителните им умения, включително на компетентността им в областта на цифровите технологии, които имат отношение към пазара на труда и активното участие в обществото. Това се прилага на практика чрез осигуряване на образование и обучение в подходяща учебна среда от квалифицирани учители и преподаватели, които прилагат методи за преподаване на възрастни и използват възможностите на цифровото учене.

¹⁷ Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост (ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1).

¹⁸ Препоръка на Съвета от 5 април 2022 г. относно изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество в областта на висшето образование (ОВ С 160, 13.4.2022 г., стр. 1).

¹⁹ Препоръка на Съвета от 19 декември 2016 г. относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните (ОВ С 484, 24.12.2016 г., стр. 1).

15. Учителите и обучителите също са особено важни участници в процеса и следва да се разглеждат като ключови и надеждни партньори в успешната цифрова трансформация, тъй като те са движещата сила на образованието и обучението²⁰. В това си качество е необходимо да участват пряко при въвеждането на цифровите технологии и в консултациите във връзка с него, както и да разполагат и да са овластени с необходимите умения и компетентности за ефективното им използване. Те се нуждаят от подкрепата на всеобхватен подход към формалното образование, въвеждащото обучение и продължаващото професионално развитие. Препоръчва се също интеграцията на подходи за смесено обучение, включително как да се работи безопасно и етично в цифрова среда²¹. Освен това цифровата компетентност на преподавателите и инфраструктурата, инструментите и ресурсите в цифровата сфера са от ключово значение за укрепване на преподаването и ученето с цел устойчивост²².
16. В отговор на необходимостта от достъпно, висококачествено и приобщаващо цифрово образование и обучение в настоящата препоръка следва да се обърне внимание на следните основни способстващи фактори: i) стратегически подход към цифровото образование и цифровите умения; ii) координация, която обхваща всички нива на управление, и участие на множество заинтересовани страни; iii) изграждане на капацитет за институциите за образование и обучение, ръководителите и преподавателския и помощния персонал; и iv) инвестиции, ориентирани към въздействието.
17. Настоящата препоръка е в пълно съответствие с принципите на субсидиарност и на пропорционалност. Държавите членки ще решават, съгласно националните особености, как да прилагат препоръката,

²⁰ Заключение на Съвета относно европейските учители и обучители за бъдещето (ОВ С 193, 9.6.2020 г., стр. 11).

²¹ Препоръка на Съвета от 29 ноември 2021 г. относно подходите за смесено обучение с цел висококачествено и приобщаващо основно и средно образование (ОВ С 504, 14.12.2021 г., стр. 21).

²² Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие (ОВ С 243, 27.6.2022 г., стр. 1).

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

1. Да постигнат съгласие, за предпочитане чрез подход, който обхваща всички равнища на управление, и с участието на ключови заинтересовани страни, относно съгласувани и последователни национални и когато е целесъобразно, регионални стратегии или стратегически подходи за образование, умения и компетентности в цифровата сфера, разработени, допълнително подсилени или актуализирани чрез черпене на вдъхновение от принципите, установени в настоящата препоръка, и да наблюдават тяхната ефективност и въздействие. В изпълнение на своите стратегии или стратегически подходи на държавите членки се препоръчва:
 - а) да определят или преразгледат по интегриран начин националните цели за приноса на основните способстващи фактори към цифровата трансформация на системите за образование и обучение и към развитието на цифрови умения и компетентности, и да гарантират тяхното редовно преразглеждане и актуализиране;
 - б) когато е целесъобразно, да вземат предвид в рамките на националните цели стратегическите приоритети, установени в Плана за действие на Комисията в областта на цифровото образование за 2021—2027 г.; когато е възможно, да надградят върху този процес, за да съставят националните пътни карти, които трябва да бъдат представени от тях в рамките на политическата програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г.;
 - в) да извършват редовни оценки на въздействието на политиките и практиките в областта на цифровото образование, включително върху посещението на училище, резултатите от обучението, достъпността и приобщаването, равенството и благополучието, като използват подход на учене през целия живот, и да разработват научни изследвания по тези теми, като избягват допълнителна административна тежест.

2. Да повишават ефикасността, ефективността и устойчивостта на политиката в областта на цифровото образование и обучение, като насърчават полезните взаимодействия и координацията на всички равнища на публичната администрация и като се стремят да прилагат подход, обхващащ всички равнища на управление и предполагащ участието на множество заинтересовани страни. По-специално на държавите членки се препоръчва:
- а) да насърчават редовен диалог между различните администрации, участващи в предоставянето на цифрово образование и обучение, на подходящи равнища в съответствие със структурата на националните системи за образование и обучение;
 - б) да улесняват структурното участие на заинтересованите страни и социалните партньори в разработването на политики за цифровото образование и обучение, в изготвянето на ефективни решения за цифровото образование и свързаните с него стандарти, както и в процесите на разработване, изпълнение и оценка. Следва да се обърне необходимото внимание на активното участие на лицата без официални представителни органи, като родители и учещи, както и на интегрирането на различни социално-икономически, възрастови, секторни и териториални контексти;
 - в) да насърчават устойчиво сътрудничество и обмен с частния сектор и с доставчиците на технологии, включително с доставчиците на образователни технологии, малките и средните предприятия и стартиращите предприятия, при разработването на решения, които отразяват ценностите и принципите на Съюза, включително технологичния суверенитет, цифровите общи ресурси, оперативната съвместимост, стандартизацията, сигурността, поверителността на личните данни, прозрачността и правата върху интелектуалната собственост, както и устойчивото използване на редки ресурси и енергия за цифрови цели, например чрез:
 - і) подкрепа за разработването и изпитването на цифрови образователни инструменти и технологии, както и за научни изследвания относно качеството, приобщаващия характер, достъпността и въздействието на решенията в областта на цифровото образование, включително тези, които се основават на нововъзникващи технологии като изкуствения интелект, многоизмерните технологии като виртуалната реалност, добавената реалност, разширената реалност, роботиката, метавселената и алтернативите с отворен код за цифровите образователни инструменти;

- ii) насърчаване на публично-частни партньорства с цел разработване и внедряване на решения в областта на цифровото образование, когато е целесъобразно;
 - г) да участват в партньорско обучение, обмен на практики и координация, включително между различните сектори на политиката, на европейско и международно равнище, както по отношение на възможностите, така и на рисковете, свързани с използването на цифрови устройства в образованието, с цел намиране на общи решения на транснационални предизвикателства²³.
3. Да насърчават цифровото обучение за ръководителите и преподавателския и помощния персонал на институциите за образование и обучение и да насърчават изграждането на техния капацитет. По-специално на държавите членки се препоръчва:
- а) да предприемат подходящи мерки за подпомагане на всички учители и преподаватели при интегрирането на цифровите технологии в тяхната педагогическа практика, а именно използването на цифрови технологии за преподаване, учене и оценяване, когато това би могло да има добавена стойност, по съобразен с възрастта начин. Тази подкрепа може да включва например:
 - i) овластяване на учителите чрез включването им в процеса на вземане на решения относно интегрирането на цифровото оборудване в преподаването и ученето и относно подбора, разработването и оценката на цифрово образователно съдържание;
 - ii) насърчаване на въвеждането на цифрова педагогика във всички програми за първоначална подготовка на бъдещи учители, подпомагане на доставчиците на тези програми с необходимите ресурси и съоръжения за тази цел и сътрудничество на равнището на ЕС чрез обмен на предназначени за учителите добри практики за разработване на свързани с цифровата педагогика учебни програми, както и за тяхното изпълнение и оценяване;

²³ Заключение на Съвета относно оказването на подкрепа за благополучието в цифровото образование (ОВ С 469, 9.12.2022 г., стр. 19).

- iii) активно насърчаване на работещите учители и преподаватели да развиват и усъвършенстват своите цифрови умения и компетентности в рамките на продължаващо професионално развитие;
 - iv) предоставяне и признаване на гъвкави, достъпни и новаторски форми за повишаване на уменията в цифровата сфера, като например онлайн обучение, кратки курсове, които могат да доведат до получаването на микроудостоверения, национален и международен обмен на персонал и партньорско обучение, както и насърчаване на съвместни проекти, мрежи и общности на практикуващи специалисти и научни изследователи;
 - v) споделяне на добри практики и опит в областта на цифровата педагогика чрез програми и инициативи на национално равнище и на равнище ЕС, като например академиите за учители по програма „Еразъм+“;
 - vi) отразяване на необходимостта от цифрово здраве в процеса на преподаване и учене и в разработването на подкрепящи подходи и среди за цифрово преподаване и учене за всички степени и видове образование и обучение, като се взема предвид рискът от прекомерна употреба и злоупотреба с цифровите технологии.
- б) да насърчават институциите за образование и обучение да подпомагат цифровата трансформация на образованието и обучението, например чрез:
- i) насърчаване на изграждането на капацитет и на използването на национални и европейски рамки и инструменти за самооценка, като например SELFIE (инструмент за самооценка, предназначен да помага на училищата да внедряват цифрови технологии в преподаването, ученето и оценяването, въз основа на рамката DigCompOrg за директори на училища), SELFIEforTEACHERS (въз основа на рамката DigCompEdu), SELFIE за обучение на работното място и HEInnovate (инструмент за самооценка за висши училища), за установяване на институционалните нужди и цели за трансформация и повишаване на квалификацията в цифровата сфера;

- ii) вземане под внимание на критерии във връзка с основните фактори, способстващи цифровото образование и обучение, в процесите на вътрешно и външно осигуряване на качеството на институциите за образование и обучение;
- iii) оказване на подкрепа на ръководителите на институциите за образование и обучение при осъществяването на цифровата трансформация, включително чрез предлагане на насоки, подкрепа и професионално развитие на трайна основа;
- iv) насърчаване на основано на доказателства разширяване на добрите практики чрез отдаване на признание на институциите пионери, които са усъвършенствали преподаването и ученето с помощта на иновации и цифрови технологии, и чрез подпомагане на партньорския обмен;
- v) насърчаване на постоянен диалог между институциите за образование и обучение и промишлеността относно нуждите и възможностите за развитие и обучение, обмяна на опит и предоставяне на обратна връзка относно продуктите и технологиите, използвани в преподаването и обучението;
- vi) осигуряване на достъп за всяко училище до технически и педагогически цифрови услуги за подпомагане и до обучение с цел подпомагане на учителите и на учещите при избора, ефективното използване, управлението и поддържането на цифрови устройства и инструменти за преподаване, учене и оценяване с фокус върху използването им за педагогически цели;
- vii) предприемане на всеобхватни мерки за справяне с проблемите във връзка с киберсигурността във всички институции за образование и обучение, насърчаване на целия персонал да премине обучение по киберсигурност, повишаване на информираността на учениците и техните семейства относно киберсигурността и поддържане на силни политики в областта на сигурността и надежден контрол на достъпа, като същевременно се използват пълноценно съвременни технологични решения като криптография и удостоверяване на автентичността.

4. Да насърчават справедливи и ориентирани към въздействието инвестиции във висококачествено, устойчиво и приобщаващо цифрово образование и обучение. По-специално на държавите членки се препоръчва:
- а) да повишават ефективността и въздействието на разходите за свързаност, оборудване, инфраструктура, цифрови инструменти и съдържание, например чрез:
 - i) координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки, в съответствие с националните особености, за да се извлече полза от икономии от мащаба, когато това е възможно, като същевременно се позволява гъвкавост спрямо специфичните нужди на институциите за образование и обучение, като се вземе предвид и необходимостта от устойчивост и достъпност за хората с увреждания; сътрудничество на равнището на ЕС, на доброволна основа, за изготвяне на стандарти и спецификации, които може да се използват по въпроси, като например обществените поръчки в областта на цифровото образование;
 - ii) подкрепа за отговорно и устойчиво предоставяне на цифрови продукти и услуги, както и тяхната поддръжка, подновяване и актуализиране, в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди;
 - iii) обмисляне на алтернативни подходи за инвестиране, включително публично-частни партньорства, схеми за дарения и обновяването на оборудване втора употреба, като се вземат предвид изискванията за съвместимост на софтуера и хардуера, както и превеждане и повторно използване, когато е уместно, на цифрово образователно съдържание от други държави членки;
 - iv) улесняване на предоставянето на подкрепа, съобразена с индивидуалните нужди, експертен опит и ноу-хау, например под формата на публично-частни партньорства, консултативни органи или механизми за обмен на информация/ръководство, за да се даде възможност на институциите за образование и обучение да избират подходящи решения за цифрово образование, които са съобразени с нуждите им в областта на преподаването и ученето и са насочени стратегически към цифровата сигурност, достъпността, поверителността на личните данни и цифровото здраве;

- v) гарантиране, че инвестициите в ново цифрово оборудване, инфраструктура, инструменти и съдържание са придружени от съответното обучение;
 - vi) насърчаване на използването на решения с отворен код, отворено съдържание или отворени данни и цифрови общи ресурси като цяло, като по този начин се допринася за тяхното развитие в цифровата практика и за по-добра защита на обществените ценности, суверенитета и устойчивостта на цифровите ресурси в образованието.
- б) да предоставят равен достъп за всички учещи, като осигурят достатъчно инвестиции за:
- i) свързаност с високоскоростен интернет за постигане на 100% гигабитова свързаност или на свързаност с по-висока скорост на интернет във всички институции за образование и обучение и за преодоляване на териториалните и на социално-икономическите различия с помощта на различни технологии, включително ширококолов достъп, оптични влакна, 5G или сателитни връзки, в съответствие с целите на равнището на Съюза за политическата програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г.;
 - ii) модернизиране на цифровото оборудване в класната стая, така че всички учители и преподаватели да имат достъп до персонализирано устройство (настолен компютър, лаптоп или таблет), за да обогатяват педагогическата си практика, и всички устройства да се обслужват и поддържат редовно в съответствие със защитата на данните;
 - iii) изграждане на учебна среда в областта на науката, технологиите, инженерството, изкуствата и математиката (НТИИМ), която може да насърчи цифровата педагогика чрез интердисциплинарен подход;
 - iv) гарантиране, че всички учещи в началното и средното образование, особено най-уязвимите и необлагодетелстваните²⁴, имат достъп, когато това е подходящо за тяхната възраст, до персонализирано устройство, което отговаря на техните специфични нужди, и че всички устройства се обслужват и поддържат редовно в съответствие със защитата на данните;

²⁴ Например хората, живеещи в селски и отдалечени райони или най-отдалечените региони, тези от групи в неравностойно социално-икономическо положение или маргинализирани групи, както и хората с увреждания.

- v) разработване на достъпно, мащабируемо, адаптивно и висококачествено цифрово образователно съдържание, което е в съответствие с учебните програми и добрите педагогически практики, и цифровизиране на материалите за преподаване и учене, когато от това има добавена стойност;
- vi) внедряване и интегриране на съответните централизирани услуги, включително чрез решения в облак, като например виртуални системи за обучение и за административно управление (включително инструменти за сигурна комуникация и сътрудничество, хранилища на образователно съдържание, управление на класни стаи и цифрови оценки), във всички институции за образование и обучение, като се гарантира тяхната стандартизация и оперативна съвместимост, неприкосновеността на личния живот и сигурността на данните;
- vii) осигуряване на приобщаващо образование чрез гарантиране на достъпността на цифровото образователно съдържание и на технологиите за цифрово образование за учещите и учителите с увреждания и чрез предоставяне на специализирано оборудване и решения за учещи със специални образователни потребности, като се взема предвид съществуващото законодателство на Съюза относно достъпността, по-специално директиви (ЕС) 2016/2102²⁵ и (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета²⁶.

²⁵ Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от общественния сектор (ОВ L 327, 2.12.2016 г., стр. 1).

²⁶ Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

5. Да възложат на Групата на високо равнище по въпросите на образованието и обучението задачата за осигуряване на ръководство по ключовите стратегически теми, разгледани в настоящата препоръка. Това ще се осъществи главно чрез дискусии, редовен обмен на информация и предоставяне на насоки по стратегически въпроси²⁷, свързани с основните фактори, способстващи успешното цифрово образование и обучение. Групата на високо равнище следва да получава подкрепа и да използва експертния опит, когато е необходимо, включително от работната група за цифрово образование: учене, преподаване и оценяване (DELTA) и други експертни групи в други сектори, като например Съвета за цифровото десетилетие на Европа, за да надгражда върху хоризонтален междуетапно отношение. Темите, които ще бъдат обхванати, биха могли да бъдат обявени в последващите 18-месечни програми на политиката.

ПРИВЕТСТВА НАМЕРЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА:

1. Да насърчава обмена на най-добри практики, партньорското обучение и сътрудничеството със заинтересованите страни по отношение на цифровото образование и обучение. По-специално Комисията възнамерява:
- а) да осигурява възможност за обмен на най-добрите практики, развитието на мрежи и партньорско обучение между държавите членки, създателите на политики, практикуващите специалисти и заинтересованите страни от частния и публичния сектор чрез съществуващите инструменти, платформи и общности (работната група за цифрово образование: учене, преподаване и оценяване (DELTA), Европейския ресурсен център за подкрепа, усъвършенствани възможности за учене и обучение (SALTO) за цифрово образование, Европейската платформа за училищно образование, включително eTwinning, Електронната платформа за учене на възрастни в Европа (EPALE), платформата „По-добър интернет за децата“ (BIK) и проекти за инструмент за техническа поддръжка), включително чрез популяризирането на Европейския център за цифрово образование като основна входна точка за цифрово образование и обучение в Съюза;

²⁷ Тези въпроси биха могли да включват, наред с другото, оценката и сертифицирането на цифровите умения и компетентности, изискванията за качество за цифровите образователни инструменти и цифровото съдържание или интегрирането на изкуствения интелект в образованието и обучението, включително чрез информатика и изчислително мислене.

- б) да насърчава сътрудничеството със заинтересованите страни, включително с доставчиците на софтуер и хардуер, по отношение на цифровата инфраструктура и цифровите инструменти и на устойчивото им използване в образованието и обучението, като същевременно популяризира ценностите и принципите на Съюза в сферата на неприкосновеността на личния живот, защитата на личните данни, оперативната съвместимост и правата върху интелектуалната собственост, като взема предвид необходимостта от защита на автономността на институциите за образование и обучение;
- в) да засилва международното сътрудничество по отношение на основните фактори, способстващи цифровото образование и умения и компетентности.

2. Да подпомага цифровото обучение на учителите и преподавателския и помощния персонал на институциите за образование и обучение. По-специално Комисията възнамерява:

- а) да оказва подкрепа, чрез „Еразъм+“, за осъществяване на мобилност с цел повишаване на квалификацията на ръководителите и преподавателския и помощния персонал на институциите за образование и обучение в областта на използването на цифрови технологии в преподаването, ученето и администрирането, включително по отношение на бързо променящите се възможности на нововъзникващите технологии;
- б) да популяризира инструменти като DigCompEdu и SELFIEforTEACHERS, да ги актуализира, когато е целесъобразно, и да подпомага сътрудничеството с цел разработване и провеждане на курсове по цифрова педагогика за първоначална подготовка на учителите и за продължаващо професионално развитие;
- в) да насърчава въвеждането на Етичните насоки за преподавателите относно използването на изкуствен интелект (ИИ) и на данни при преподаване и учене за преподаватели, за да се помогне на учителите от основните и средните училища да интегрират ефективно изкуствения интелект и данните в училищното образование и да надграждат тези насоки, за да се вземат предвид последиците от неправилната употреба на нововъзникващите технологии, като например генеративния изкуствен интелект, и да се противодейства на рисковете.

3. да подкрепя ориентирани към въздействието инвестиции в инфраструктурата и услугите за цифрово образование и обучение чрез национално финансиране и финансиране от Съюза и да укрепи доказателствената база във връзка с ефективността и ефикасността на политиките и на инструментите в областта на цифровото образование. По-специално Комисията възнамерява:
- а) да подкрепя инвестициите на държавите членки в инфраструктура, която е от съществено значение за цифровото образование (включително за свързаност, оборудване, инструменти и цифрово съдържание), чрез финансиране от Съюза и чрез укрепване на връзките между съществуващите политики, инструменти за финансиране и програми на Съюза и националните и регионалните стратегии и стратегически подходи за цифрово образование и цифровизация на училищата;
 - б) с оглед на бързото технологично развитие да подкрепя разработването, в сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни, на насоки и изисквания за качеството на достъпното, подходящо проектирано и висококачествено цифрово образователно съдържание и на виртуалните учебни среди и инструменти (като например самостоятелни системи и приложения за управление на обучението, включително решения с отворен код), за да се спомогне на системите за образование и обучение системно да оценяват своето качество, своята безопасност, надеждност и полезност, както и своя приобщаващ характер; Тези насоки и изисквания за качество ще се използват от държавите членки на доброволен принцип;
 - в) да насърчава участието на държавите членки в създаването на цифрови общи ресурси в образованието и обучението чрез подкрепа и улесняване на активното сътрудничество между държавите членки за насърчаване на решения с отворен код, отворено съдържание или отворени данни със споделено управление, в което участват множество заинтересовани страни;
 - г) да подпомага държавите членки и доставчиците на технологии при справянето с предизвикателствата, свързани със стандартизацията и оперативната съвместимост на платформите и услугите за цифрово образование в различните степени и видове образование и обучение;

- д) да засилва координацията на научните изследвания, да насърчава основаното на доказателства разширяване на най-добрите практики и да оказва подкрепа чрез програмите „Хоризонт Европа“, „Цифрова Европа“ и „Еразъм+“ на научните изследвания за и разработването и внедряването на цифрови решения за преподаване, учене и оценяване, както и на тестването на въздействието им върху подобряването на резултатите от обучението и равнопоставеността;
- е) да подкрепя държавите членки в усилията им за ефективно, безопасно и приобщаващо използване на изкуствения интелект и генеративния ИИ в образованието и обучението, включително чрез насърчаване на засилено европейско сътрудничество и предоставяне на подходящи насоки, например относно грамотността в областта на ИИ и критичното и уверено използване на ИИ;
- ж) да подпомага държавите членки при разработването на ефективни и ефикасни политики в областта на цифровото образование чрез подобряването на доказателствената база, оценката и анализа на тези политики, например посредством учебна лаборатория за инвестиране в качествено образование и обучение, както и да предоставя целенасочени насоки и техническа подкрепа чрез инструмента за техническа подкрепа;
- з) да улеснява обмена на национални подходи и най-добри практики относно ефективното възлагане на обществени поръчки за цифрово оборудване и инфраструктура за институциите за образование и обучение чрез мрежата от национални консултантски служби в областта на цифровото образование и други подходящи канали;
- и) да спомага за цифровата трансформация на удостоверенията за образование и обучение в държавите членки, по-специално с по-нататъшното въвеждане на инфраструктурата за европейските цифрови удостоверения за учене.

4. да подобрява прозрачността и да оценява напредъка в прилагането на цифровото образование и обучение. По-специално Комисията възнамерява:
- а) да допринася за събирането на сравнителни данни за ключовите фактори, способстващи цифровото образование и обучение в целия Съюз, чрез провеждането на проучването „Цифровото образование в Европа“ в държавите членки на всеки три години, като надгражда и доразвива „Европейското проучване на училищата: ИКТ в образованието“, като целта е до 2025 г. да бъде събран първият изчерпателен набор от данни;
 - б) да наблюдава, за предпочитане чрез използване на съществуващите инструменти за наблюдение, и да докладва за напредъка по основните фактори, способстващи цифровото образование и обучение, като взема предвид стратегиите и стратегическите подходи на държавите членки, в рамките на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението, като например Обзора на образованието и обучението, като избягва допълнителна административна тежест;
 - в) да подпомага участието на държавите членки в международни проучвания, с които се осигуряват сравнителни данни за актуалното състояние на подготовеността на учителите за цифрово образование — най-вече участието им в международното проучване на ОИСР „Преподаване и учене“;
 - г) да направи преглед на напредъка, постигнат по изпълнението на настоящата препоръка, и да докладва на Съвета не по-късно от пет години след приемането ѝ.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател
